

Казимова Л. Р., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кметик Х. В., к.ю.н.

АВТОРСЬКІ ПРАВА НА МУЗИЧНІ ТВОРИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

З розвитком інформаційних технологій виникла проблема захисту авторських прав в мережі Інтернет. Більшість творів, що потрапили в мережу Інтернет, можуть використовуватись з порушенням авторських прав. Виникає потреба утворення механізмів, за допомогою яких ці права можна захистити і відновити.

Впродовж тривалого часу у вітчизняній юридичній науці питанням правової охорони музичних творів приділялось недостатньо уваги. Як об'єкт авторського права музичний твір піддавався ретельному вивченню лише у 60-ті роки ХХ століття.

В Україні авторське право регулюється Цивільним кодексом та Законом України «Про авторське право і суміжні права». Під дію цього Закону підпадають і музичні твори та їх виконання. Відповідно до нещодавно внесених доповнень розміщення твору в цифровому вигляді в Інтернеті вважається публікацією твору або його поширенням і тому потребує дозволу власника авторського права. Розміщення в Інтернеті копії твору чи його частини без дозволу автора є порушенням даного Закону і може бути оскаржене в суді з вимогою відшкодування моральної шкоди та завданих матеріальних збитків (упущеної вигоди).

Музичні твори, до числа яких відносяться, перш за все, пісні, які є найбільш цінними об'єктами авторських прав, складають основний контент розповсюджуваних в мережі Інтернет нематеріальних результатів інтелектуальної діяльності, авторські права на які хоча й охороняються чинним законодавством, але, в умовах відсутності ефективних механізмів контролю використання таких об'єктів, виникає загроза масового порушення прав суб'єктів авторського права на музичні твори.

Авторське право композитора на музику, як і права автора будь-якого твору, регулюються тим самим Законом України «Про авторське право і суміжні права». При цьому ст. 8 даного Закону зазначає, що до цього об'єкта авторського права належать музичні твори як з текстом, так і без нього [2]. Отже, авторські права на музику у її творця є рівнозначними з правами письменника, скульптора або художника.

Стаття 441 Цивільного кодексу України, розглядаючи питання про способи і форми використання музичного твору, дає невичерпний перелік таких випадків: опублікування (випуск музичного твору у світ у вигляді нотного запису); відтворення музичного твору будь-яким способом і в

будь-якій формі; переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни музичного твору; включення складовою частиною до збірників музичних творів; публічне виконання музичного твору; продаж музичного твору в будь-якому вигляді та на будь-якому носії, передача в оренду тощо; імпорт екземплярів музичного твору, екземплярів його переробок тощо [1].

Авторські права на музику належать автору цієї музики, який має весь обсяг особистих немайнових авторських прав та майнових прав на свою музику, який передбачений законами України.

Серед способів захисту авторського права та суміжних прав у мережі Інтернет окремо можна вказати на обмеження доступу до матеріалів, що розміщені в Інтернеті, надаючи доступ до Інтернет ресурсу за попередню плату. Можливе також застосування «цифрових конвертів», що передбачають укладання угоди із власниками тих або інших ресурсів у мережі. Крім того, можна застосувати методи криптографічного перетворення матеріалів, зокрема шифрування, використання якого дозволяє обмежити або повністю виключити можливість копіювання творів.

Захистити твір від копіювання можна шляхом встановлення технічної заборони робити копії або ж використовуючи метод антикопії чи антикопіювання. Їхній зміст полягає у тому, що на CD-ROM ставиться технічний бар'єр.

Ще одним способом захисту творів від неправомірного використання в Інтернеті є створення web-депозитаріїв, що дозволяють фіксувати об'єкти інтелектуальної власності у мережі Інтернет і закріплювати їх правовий статус, інакше кажучи, які визначають, що та кому належить [3].

Отже, наразі немає високоефективних механізмів правового захисту авторського права нормами вітчизняного законодавства. Одним із найефективніших засобів захисту авторського права у мережі Інтернет є використання комплексного підходу, який включає поєднання правових та технічних засобів захисту. Адже лише тоді, коли автор буде впевнений у правовому та технічному захисті свого авторського права в мережі Інтернет, він зможе спокійно творити і цим самим буде служити суспільству.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
3. Рекомендації щодо вдосконалення механізму регулювання цифрового використання об'єктів авторського права і суміжних прав через мережу Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/ua/recomnet.html>.